

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor. félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 85.

Békétárgyalások.

Abban a heves küzdelemben, mely a parlamenti pártok közt dühöng, egy pillanatra pihenő állt be. Mind a két fél kimerült a tusakodásban, s eleresztették egymás karjait, hogy lélegzetet vegyenek. Még a szombati ülésen senki sem remélte, a mi ma meg történt: az ellenzéki indítványhoz hozzájárult Tisza István gróf miniszterelnök, hogy a ház csak szerdán tartson ülést.

Tisza István annak a vakmerő vállalkozásnak, melylyel neki rontott az alkotmány biztosítékainak, érzi a keserű gyümölcsseit. Azt hitte, hogy egy merész hűsár-attakal egészen elsöpri a harczó ellenzék csoportját. Nem vette észre, hogy azok mögött ott áll az alkotmány erős sziklavára s a nemzeti áspirációktól egészen áttüzesedett közvélemény. Téved, aki azt gondolja, hogy a nemzet nem rokonszenvez a küzdő ellenzék ideális harcával. Az egész magyar társadalom szíve mélyén ott él az az óhaj, bárcsak e küzdelmet siker koronázná. Ha a hivatalos közegek bizalmat szavaznak a kormánynak s egyes törvényhatóságok üdvözletet küldenek Tisza Istvánnak, ez a kormány-

nyal összeköttetésben álló közegek műve, de semmi esetre a magyar nemzeti közvélemény megnyilatkozása.

Ez a meggyőződés adhatta a küzdő ellenzék vezéreinek ajkaira, midőn Tisza felajánlotta a békét, hogy a békének egyetlen ára van: nemzeti nyelvünknek a hadseregben való érvényesítése.

Nem Khuennek vagy Tiszának a személye ingerelte a harcra tíz hónapokon keresztül ezt az ellenzékot, hanem egy fényes és ragyogó ideál: a nemzeti nyelvnek az ügye.

Ahogy Kossuth felajánlotta Tiszának a béke-pontokat, Tisza megragadta az alkalmat, hogy egy tetszetős, a választási reformra és a szociális kérdések orvoslására tett ígéretével a kibontakozást elősegítse. De egy szót sem szolt a magyar nyelv jogáról. A mai nap pedig az egyes pártok tanácskoznak, vajjon tovább folytassák-e nemzeti nyelvünkért a harcot vagy elfogadják Tisza ajánlatát.

Századok történelme bizonyítja, hogy az osztrák makacskodás és elfogultság a mi nemzeti ügyeink fejlesztését mindig csak akadályozta. A közelmúlt esemé-

nyei: a chlopyi hadiparancs, az osztrák parlamenti pártoknak kifejezésére jutott felfogása, az uralkodóban az osztrák császári felfogás tulsulya azt jelzik, hogy ez az elfogultság mi irányunkban még mindig él. S ezzel a megcsontosodott, századok tradícióival táplált ellentétes osztrák felfogással kell most megküzdenie az ellenzéknek a magyar nyelvért. Igaz, a fellázadt nemzeti közvélemény előtt sorra ledőlnek az ilyen akadályok, de ki kezeskedik arról, hogy ennek a hatalmas erőnek, a dynasztikus és nemzeti érdekek összeütközésének nyomában nem e fog vér pirosítani? Ha Tiszában volna szeretet a magyar haza érdeke iránt, mint amennyi ügybuzgóság a dynasztikus érdekek előmozdításában, megjelenve Ő Felsége előtt magyar loyaltással, de magyar bátorsággal ezt mondaná el: Felség, Magyarországon a rendet helyreállítani nem lehet; megpróbáltam minden erőszakos eszközt, de siker nincs, Magyarországon a nemzeti önbecsülés óriási arányokban nőtt meg. Az egész nemzet követeli nyelvének jogait az iskolában, meg a hadseregben. Aki ez ellen az áramlat ellen küzd, az Magyarországon elveszett. Adja meg Felséged a ma-

A debreczeni nagy vásár.

(Jelenet a hortobágyi pusztáról.)

— A »Bácsme gyei Napló« eredeti tárczája. —

A végtelennek látszó hortobágyi pusztán, amint a felkelő nap első pirkadása feltűnik a látóhatáron, jelentve a hajnal hasadását, az éj néma csöndjét megtöri a »Puli« vakkantása és a vezér-ürök kolompja, s megmozdul a »karám«, életre kel a pusztán. Az aszszonynép, számadó, kanász, bojtár sietve csihelődik, nagy a sürgés-forgás, mert piros pünkösdi napjára virradtak. Még a kis Puli is vig vakkantással ránczigálja az »öreg bojtár« gatyá szarát, akit a hajnali álom erősebben elnyomott, hogy ébredjen már ő is, mintha csak a kis Puli is tudná, hogy milyen fontos nap ez a mai, mikor az egész karám népe, apraja-nagyja, be megy ünnepolni Debreczen városába. Mert ezen a napon régi szokás szerint meg van engedve, hogy már kora reggel elindulhatnak, hogy az »Isten házába« jókor elérhessenek és egész nap ünnepeljenek. Sietve tisztálkodnak, ünneplőbe öltöznek s az elemózsiát ta-

risznyába rakva, zsolttart énekelve indulnak a városba, a gulya őrzésére ott hagyva a karámba az Andrást, egy »öregebb bojtárt« és a legfiatalabb bojtár gyereket, a 11 éves Pistát, mert az öreg már sokat ünnepelt, a Pista gyerek meg nem érott még mög a városi mulatságra. — Lassan eltűnnek a látóhatáron s az egész pusztaságon egyedül maradnak ketten a birkanyájjal. Az öreg elmélázva néz utánuk, visszaemlékezve a szép napokra, mikor még ő is bejárt ünnepelni és még a »komédia házba« is volt, ahun a híros Kinizsi Pál históriáját látta »elkomédiázni.« — Hej, de sokat tudott erről mesélni estendet a pásztortűz körül csoportosult fiatalságnak! — Ünneplés lévén nekik is, a nyáját rábizták a számárra és a »pulikra« — s az öreg rágyujtva kurta száru pipájára, végig heveredett a gyepen. — A Pista gyerek meg vágyakozva nézett a semmiségbe; hej, ha ő is elmehetett volna ünnepelni, s ha ő is megláthatta volna a »komédia házat.«

Nagyon lassan tellett az idő. András bá, már 5-ször is kiverte a pipát, — kétször

elmesélte Pistának a »Kinizsi Pál estóriáját« de csak nem akart haladni az idő!

A Pista gyerek mög nem szót vóna egy árva szót, annyira elkalandozott a Kinizsi Pál estóriáján. Egyszer aztán az öreg bojtár egyet bökött a pipája kurta szárával a barmrázdás homlokára, a bajusza alatt pedig egy mosoly villant el annak az öröme, hogy megtalálta a módját az ünneplésnek idehaza. — Aztán nagy fontossággal kampós botjával megbökte Pista gyereket.

— Hallod-e te Estány szógám! Ezön a nagy ünnepon ugy illik, hogy mi is ünneppöjjünk, hát kitaláltam már a módját!

— No! — felelt rá Pista gyerek, félig mogorván, hogy megzavarta az öreg ábrándozásában, félig kíváncsian.

— Hát azt gondutam, hogy játszunk valami komédiát, mint a debreczeni komédia házban! Itt a sok birka mög a »Puli«, azok lösznek a nízók, mi mög a komédiások.

— Hát osztán mit játszunk? A Kinizsi Pált? — mondta örömmel a Pista.

— Dehogy, — mondja az öreg — az már régi estória s ahó törökök is köllenének

gyar nyelv jogát a hadsereg ama részében, melyet a magyar nemzet szolgált Felséged védelmére... a nemzet az ő erkölcsi erejében óriásit nő, ami Felséged hatalmának gyarapodását eszközli, koronájának fényét növeli...

Ha ezt Tisza István csakugyan megmondaná a Felségnek...?!

Politikai helyzet.

A béke mámor gyorsabban eloszlott, mintsem azt bárki is várta volna s ma egyetlen momentum sincsen, amelyik az események által indokolva, valószínűvé tenné a békés kibontakozást.

Mi történt tegnap? Tisza, akiről a legbizalmasabb hívei is beszéltek, hogy valóságilag megtört az utolsó napokban, most minden módon békülni akar. A függetlenségi párt vezére szavaira mohón kapott s megígért mindent amit adhat. De ez mindössze is vajmi kevés, a programbeszédében mondotakkal egészen egyenértékű. Többet nem adhat, de nem is ígérhet, mert minden oldalról meg van kötve a keze.

Ez a tétel, amelyből az ellenzéki pártok levonhatják a következtetéseiket.

A parallelülésekről volt szó mindenütt ma délelőtt, ahol a politika szereplő emberei találkoztak.

A függetlenségi pártnak a taktika kérdésében két részre szakadt frakciói megegyeznek abban, hogy parallel ülések mellett, a házszabályok roncsolásain nem kötnek békét a kormányval. A párhuzamos ülések felfüggesztése esetén már hajlandó a békepárt megadni minden módot a törvényes rend helyreállításához, míg a harci párt, a melyhez a Szederkényiek és a néppárt is csatlakozik, csak az esetre szerelnék le, ha a képviselőhöz egyenesen megsemmisíti a parallel ülésekre vonatkozó határozatát.

Tisza helyzetét még barátságosabbá teszi a volt nemzeti párt akciója, amely jelentősen megcsappantotta a szabadelpárt számát. Mindazok, a kik az utolsó időben kiléptek a szabadelpártból, gróf Apponyi Albert vezetésével egy táborba állottak. A volt nemzeti párt vezetői, akik közül négyen ma délelőtt hosszasan tanácskoztak gróf

Apponyi Albertnek Werbőczy-utcai lakásán, azt hiszik, ötvenen lesznek a kilépők, akik a Continental-szállóban bérelnek helyiséget de külön párttá egyelőre nem alakulnak.

Ime, így néz ki a kibontakozás és a béke.

H I R E K.

Szabadka, deczember 1.

— **Latinovits főispán ünneplése.** Zombor város törvényhatóságának ma tartott évnegyedes közgyűlésén az elnöklő Latinovics Pál főispánt a közgyűlés ovációban részeltette abból az alkalomból, hogy a főispánt a német császár a vörössas renddel tüntette ki.

— **Az új törvényszéki orvos.** A szabadkai orvosi kar egyik legképzettebb és legnagyobb ambícióju tagját dr. Váli Dezsőt, a dr. Tóth Béla halálával megüresedett törvényszéki orvosi állásra, a hivatalos mai hire szerint, az igazságügyminiszter kinevezte. A megérdemelt kinevezés hire városszerte őszinte örömet és meglepetést keltett.

— **Ezüst iakodalom.** Szép családi ünnepet ült tegnap Kunetz Kálmán kereskedő törvényhatósági bizottsági tag. Ezüst menyegzőjét tartotta nejével szül. Berger Emmával, amely alkalommal a kiterjedt család és a sok jóbarát őszinte örömmel ünnepelte a derék házaspárt.

— **Birói vizsga.** Gramling Kornél kir. törvényszékünk jegyzője a napokban a birói vizsgát letette.

— **Zombor üdvözlí a kormányt.** Zombor város törvényhatósági bizottsága a Latinovics Pál főispán elnöklete alatt megtartott rendes évnegyedes közgyűlésén elhatározta, hogy Tisza István gróf miniszterelnököt és az elnöklete alatt alakult kormányt hazafias és teljes bizalommal feliratilag üdvözlí és a volt miniszterekhez bucsu feliratot intéz.

— **Az izr. nőegylet népkonyhája javára** az elmúlt november hóban a következő természetbeli adományok folytak le: Dr. Szilasi Mórné 5 l. bab és 2 l. mák. özv. Váli Béláné 1 zsák burgonya. Horovitz Ignáczné, 1 kosár káposzta és 1 kosár répa. Perl Oszkár 30 kgr. liszt és 5 kgr. fehér cukor. Taussig Vilmosné 10 kgr. só és 1 kosár vá-

— Hajja kee, ne komediázzék velem botos, adok 3 váltót, de aztán ide adja mert mög haragszom.

— Nem én!

Erre már elfutja a mérög a Pista gyerköt s így szól: hát azért játszom én kenddel vásározdít, hogy ilyen ócska zsiros csapkát se akar adni 3 váltóért? No hát üsse mög kendöt a ménkü! S nagy mérögesen ott hagyja megkerüli s az öreg háta mögé kerülve a botjára támaszkodik egy perczig gondolkozik s aztán felkapja a botját és egy nagyot huz az öreg hátára, aztán újra rá támaszkodik mintha mi sem történt volna és nézi ez eget.

Erre az öreg felugrik a subáról megfordul s oda kiát a Pista gyerekek »Ejnye beste lelke hát te mög mersz engömütütni!«

— Én-e? felel hideg vérrel a Pista gyerekek, tovább is a botjára támaszkodva, nem látja kee, hogy mög se moczezanok!

— Ugyan ecsém, pattog tovább az öreg, hát ki ütött vóna mög ha nem té?

— A fene tudja ebbe a nagy vásárba, mondja rá flegmával a gyerek.

Csiszér Kálmán.

gott Láposzta. Schossberger Józsefné 1/2 m. mázsa vörös hagyma. Buchwald Adolfné 1 kgr. asztali dara és 1 kgr. rizs. Geiger A. Mórné 1 kosár zöldség. Wiener Dávidné 1 kgr. mák, 1 kgr. cukor és 2 kgr. rizs. Kunetz Ignáczné 9 fej káposzta. Décei Lipótné 2 kgr. fehér cukor, 1/2 kgr. gyömbér, 1/2 kgr. bors és 10 kgr. só. Berger Ottilia 6 üveg paradicsom és 1 kosár hagyma. Weisz Ferenczné 15 kgr. rizs. Lóvy M. L. né 5 kgr. rizs. Lányi Mórné 20 kgr. liszt. Dr. Wiener Salamonné 2 zsák burgonya. Lichtneckert Károlyné 2 zsák burgonya. özv. Handelsmanné 1 nagy kosár burgonya. Schwartz Péterné 1 adag káposzta és zöldség. Fogadják a nemesszivü adakozók a népkonyha elnökség hálás köszönetét.

— **Egy helybeli föltaláló.** Takács Simon helybeli lakatos egy önműködő vasuti kocsi összekapcsoló készüléket talált föl, a melyet legközelebb szándékozik szakbizottság előtt bemutatni. A készülék, amelyet a feltaláló lapunk szerkesztőségében miniatúr mintában bemutatott, a következőképen működik: Ha a mozdony reá tolat az egy vágányon álló bármily hosszú kocsisorra, akkor egy és ugyanazon pillanatban a kocsik egymással és a mozdonyval összekapcsolódnak. A szétkapcsolás a kocsi külső oldalán egy közmozdulattal történik. Ezen kapcsoló készülék a baleseteket, amelyek az eddigi lánczos szerkezetnél gyakran előfordultak, kizárja, használata nagy időmegtakarítást eredményez; a nekünk bemutatott miniatúr szerkezet egyszerű működése feltétlen biztos, az időjárás nem befolyásolja és mint a feltaláló állítja, előállítására is kevés költséggel járna.

— **Pótvásár Szabadkán.** A kereskedelemügyi miniszter Szabadkára, december 7-én pótállatvásárt engedélyezett, melyre kizárólagosan hasított körmü állatok hajthatók.

— **Hajószerencsétlenség Ó-Becsen.** Ó-Becsei tudósítónk írja: E hó 29-én hajnali 3 órakor egy remerqueur gőzös érkezett ide Titelből négy sleppel és a Ferencz csatorna torkolat előtt a Tiszánál kikötöttek, hogy másnap a csatornán folytassák utjukat. A kikötőnél elővigyázat hiánya miatt hiba történt. Az utolsó slepp, amelyen tűzifarakomány volt, korán bocsátotta le a kötelet. Éjjel azután nagy vihar támadt, a hullámok — még fenékhullámok is voltak — átosaptak a sleppen, amely alámerült, a rajta levő kormányossal, feleségével 2 kis gyermekkel és egy matrózzal együtt, akik hasztalan kiáltottak segélyért, a nagy viharban nem hallatszott át a szomszéd hajókra. A szegény emberek egészen 6 óráig álltak a Tisza hideg hullámai közt, míg végre kimentették őket, egy 2 éves gyermek azonban odaveszett. A megmenekültek is szármalmas állapotban vannak a kiállott szenvedésektől. A farakomány, Löbl új-verbászi fakereskedő tulajdona, elúszott a Tiszában.

— **Adományozás.** Boldogult Frankl Salamón elhalálózása alkalmával koszoru megváltás czimén az izr. nőegylet népkonyhája javára a következő adományok történtek: Beck Hugó 5 k. Dr. Billitz Hugó 5 k. Freudenberg Zsigmond 2 k. Deutsch Zsigmond 4 k. Milkó Henrik 2 k. Lóvy Simon 2 k. Horovitz Ignácz 2 k. Racsmány Béla 2 k. Frankl Bernát 6 k. Eisler Zsigmond 1 k. Frankl Ignácz 2 k. Kunetz Kálmán 2 k. Czilczér Ede 4 k. Lóvy Lipót 2 k. Wellis Ferencz 2 k. Schreiber Sándor 5 k. Deutsch József 5 k. N. N. 2 k. és Frankl Jakab 6 k. össze-

Hanem tudok én okosabb dolgot: játszunk debreczeni nagy vásárt!

— Hát osztán az, hogy mög?

Hát csak úgy, hogy én löszök a botos: itt a subám, kiterítöm, ez lesz a sátor, itt a csapkám ez lösz a portéka. Te lösző vásáros és e gyűsz hozzám vásároni. Azzal kiteríti a subát s rá teszi nagy fontossággal a sapkát. A Pista gyerek egyet körül fordul körülötte azután megáll előtte s botjával megböki a csapkát.

— Hallja-e kee botos, hogy adja ke ezt a csapkát?

— Négy váltó forint ecsém!

— Adók érte, két váltó forintot, nem ér az többet mondja Pista.

— Nem-e, felel rá büszkén az öreg, ilyen faintos csapkát még az édsős öreg apád se látott; mög ér ez öt váltó forintot is, de azért neköd odadom 3 és fél váltó forintért!

— No hát adok érte két és fél váltót, de többet egy fityinget se!

— Hogy adnám mán mikó a királynak se vót ilyen szép csapkája! — 3 és fél váltó annak az ára ecsém!

sen 61 korona. — Fogadják az adományozó urak e helyen a népkönyv elnökség hálás köszönését.

— **Szőlőtelepítés Bács-vármegyében.** Vaskut község urbéres gazdái a földmivvelésügyi miniszterhez folyamodtak, hogy urbéres legelőjük egy részén szőlőművelést kezdhesenek. A földmivvelésügyi miniszter véleményét kért a dologban a Bácsmegyei Gazdasági Egyesület-től. A gazdasági egyesület az urbéresek kérelmének teljesítését javasolta a miniszternek.

— **Uj marharakodó állomások.** A földmivvelésügyi miniszter a bácsmegyei Jankovác és Katymár állomásokat, továbbá a Sztanisioszi szállások nevű kitérőt marharakodó állomásokul engedelmelte.

— **A Széchenyi-kávéház betörője.** Megemlékeztünk a multkoriban arról a betörésről, amelyet a Kárpáti-féle kávéház udvarosa követett el, aki feltörte az üzleti pénztárt és abból nagyobb összeg pénzt és a cselédkönyvét elvitte. Miként a rendőri nyomozás kiderítette, a cselédkönyv csakugyan hamis névre volt kiállítva és a tettes e könyvet lopta. Valódi neve Lefkovic Béla, miskolci születésű bolti szolga, hasonló bűncselekményekért többször büntetett és a fővárosi rendőrség előtt is igen ismeretes egyén.

— **A járattolvaj.** Nem közönséges bűnös került hurokra a helybeli járattolvaj hivatalnál elkövetett betörés tettesének elfogatásával. A hódmezővásárhelyi rendőrség által letartóztatott betörőt már kihallgatta rendőrségünk és egész bűnlajstromot vett ki belőle, amelyek mind az ő lelkiismeretét terhelik. A betörő neve Földes Márk volt csendőr, később vasutas, mélykúti születésű és szeghalmi illetőségű egyén, aki négy hétig tartózkodott Szabadkán és Innen rendezte kirándulásait a környékre. A járattolvaj betörésén kívül eddig a következő bűneit ismerte be: Juraneck Sándor és Lederer testvérek kárára Pusztá-Tenyőn 3 drb. lovat és báró Lederer Arthurtól Csókán 2 drb. lovat lopott és a lovakat Budapesten hamis járattolvajakkal akarta eladni, a vevő azonban igazolványt kért tőle, mire ő a lovakat ott hagyta, a 20 korona előleggel megszökött. A Tóth-féle majorban Tinójárásán elkövetett lopás tette is ő volt, továbbá október végén Páden, lopott egy kocsit és egy lovat és ezen szákmányát itt helyben értékesítette. Ezeken kívül még több lopás gyanúja terheli a veszedelmes tolvajt, akit már a csókai csendőrség egy ízben el is fogott, de még a csendőrség kezéből is sikerült megszabadnia.

— **Bioskázás.** A Kossuth-utca tőszomszédságában levő Szerdahelyi- és Megyeri-utczákban egy rakáson levő korcsmahelyiségek ezen forgalmas városrész közbiztonságát is erősen veszélyeztetik. Az éjjel is olyan eset történt, amilyennek városunk központjában épen nem volna szabad előfordulni. A Szerdahelyi-utczában levő Brindza-féle korcsmahelyiség néhány vendége összeszólalozott, aminek az lett az eredménye, hogy a helyiségből kimenekülő Kovács János V. köri lakost és a társaságában levő másik egyént egy eddig ismeretlen nevű egyén alaposan megbicskázta. A rendőrség a bűnügyi vizsgálatot megindította.

— **Uj zeneművek.** A magyar hangjegy piac utóbbi időben szokatlanul élénk forgalmat mutat zenei újdonságokban. Faj-

dalom a forgalomba került novitások javarésze nem egyéb selejtes értéktelen produktumoknál, de viszont találunk közöttünk méltánylásra érdemes műveket is. Ilyen a Dienzl Oszkár bájos szerzeménye a Valse ideale, melyet a Rózsavölgyi cég adott ki. Fülbemászó dallamosságú mű. Ára 2 kor. Fontaine lumineuse címmel koncertdarabot adott ugyancsak a fenti szerző tollából a cég. Dienzl Oszkár a zeneszerzés minden válfajában eredményesen érvényesíti talentumát, azt látjuk az előttünk fekvő darabból.

— **Anyakönyvi hírek.** Meghaltak: özv. Dobó Györgyné Pacher Borbála 85, év, Pertics Lukács 2 hó, Pletl Mária, 16 hó, Tumbász Lukács 44 év, szül. 8 fi, 3 leány Házaság: Dorozsmai Mátyás Bredinke Julia.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán: Csókon szerzett vőlegény.
Csütörtökön: A vörös talár.
Pénteken: Ocskay brigadéros.
Szombaton: Koldus diák.
Vasárnap délután: Arany kakas.
este: A gymesi vadvirág.
Hétfőn: Buberékok.
Műsorváltás esetén a kisegítő darabok Kéz kezet mos. Monna Vanna, A drótostót és Szegény Jonathán.

Lili.

A bájos francia vaudville hősnője színpadunkon eddig aligha lett oly tökéletes alakításban bemutatva mint tegnap, a mikor Aldor Juliska, a mi igaz tehetséggel megáldott primadonnánk vállalta magára a farszító szoubrette szerep interpretálását. Hogy külső sikere nem nyilvánult meg úgy, mint a hogyan megérdemelte volna, csupán néhány nevetlen és a művészet csarnokába nem illő egyén viselkedésének tulajdonítható, a kiknek rosszul esik, hogy a náluknál jobb izlésű és az igaz művészetet megbecsülni tudó közönség a nyújtott műélvezetért az elismerés adóját leróhassa. Reméljük azonban, hogy rövid időn belül sikerülni fog e rakoncziatlankodó elemet annak rendje és módja szerint megzaboláznunk. Egyelőre ennyit. Az előadás egyebekben is a jobbak közé tartozott. Bár Aldor Juliska tökéletes alakítása, művészi éneke dominált a tegnapi előadáson, a környezet is iparkodott tőle telhetőleg megfelelni. Falussy mint Plinchar, különösen az első fölvonásban és Hegyessy a fiatalodó nagybácsi szerepében szintén kivették részüket az elismerésből.

Törvénykezés.

A megszurkált haragos. Andrasics Benedek f. évi június hó 9-én este a Kecskés-féle korcsmahelyiségből kijövet találkozott Nyers János nevű haragosával, akivel már több ízben összekocczant. Csiki Balázs, aki Andrasicscsal együtt jött ki a korcsmából felismerte Nyersét, rákiáltott társára, hogy üsse meg, mire Andrasics csakugyan nekiroantott régi ellenfelének és bioskájával három súlyos sebet ejtett rajta. A kir. ügyesség mindkettőjük ellen súlyos testi sértés büntette miatt emelt vádat, minek folytán a kir. törvényszék ma vette tárgyalás alá a bűnügyet dr. Kovács Gyula elnöklété alatt,

ítéletében azonban csupán Andrasicsot mondtotta ki bűnösnek és ezért őt egy évi börtön büntetésre ítélte, másodrendű vádlottat pedig az ellene emelt vád és annak következményei alól felmentette.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorologiai intézet távirati jelentése.) E hó 2-ára változó, hűvös sok helyütt csapadékos időjárás várható.

A palicsi halgazdaság jövője.

I.

A palicsi halgazdaság okszerű fejlesztése, városunk törvényhatóságának gondoskodása folytán és az országos halászati felügyelőség javaslata értelmében immár a megvalósulás stádiumába jut.

Bizonyára élénk érdeklődést fog kelteni olvasóközönségünk körében a palicsi halászat jelentőségére és eredményeire nagy horderejű javaslat részletes ismertetése, amelyet az alábbiakban közlünk:

A javaslat mindenekelőtt utal arra, hogy az országos halászati felügyelőség a szóban forgó mintegy 740. kat. holdnyi palicsi tó halászatának hasznosítására nézve már 1896-ban készített egy tervet, amelyben a lehető legintenzívebb üzemet s ennek érdekében a város területén átvonuló Körös-érnek a tóba való bevezetését ajánlotta. Ebből a tervből azonban, állítólag a szükséges költségek fedezetének hiánya miatt csak annyi valósult meg, hogy az 1894-ről 1895-re hajló kemény tél folyamán kifagyott s egészen hal nélkül maradt tavat, a következő 1897. év elején újból behalásították dunai és tiszai kiöntésekből való ponty, kárász és csukaivadékkal. Kifogástalan halanyag azonban csak később került a tóba, nevezetesen 1898 és 1899. tavaszán, amikor 26,000, illetve 20,000 drb. tógazdaságból vásárolt nemes fajú egynyaras pontyivadékokat eresztettek bele.

Az első halásitást követő harmadik évben, azaz 1899-ben megindult a rendszeres halfogás, e végből alkalmazott részes halászokkal, azaz a korlátozással mégis, hogy a halászok csupán a fejlett és tehát értékesítésre érett halakat foghatták, — így a pontyot, ha az legalább 1 kilós volt — az ennél kisebbeket ellenben továbbfejlődés végett visszaereszteni tartoztak.

Bár ez az üzem csupán a most említett kimélet dolgában különbözött attól, amit mesterszóval vadhalászatnak szokás nevezni, eredményei így is felette kedvezőek voltak. Nemcsak a tóra fordított költségek (halak ára, halászház és csatorna építése, fogás és értékesítés költsége stb.) térültek meg, de a régi értékesítési rendszer t. i. a legjobb bérjövedelemhez mérten is jelentékeny többletet eredményezett. A városra nézve tehát nincs és nem lehet kétség arra nézve, hogy a Palics halászata nem megvetendő jövedelem forrása és olyan vagyon, amely méltán érdemel figyelmet s szinte követeli, hogy a mai kereteknek helyes irányba való tagítása által annak a jövedelmezősége ne csak emeltessék, de ami fő, a mainál biztosabb alapokra fektetessék,

A tervezet ebből kifolyólag egyrészt a mai gazdálkodást bizonytalanná tevő egyes faktorok ellensúlyozására, másrészt a halállomány nemesítése révén a tógazdaság beltérjességének emelésére vet sulyt.

Ami az elsőt illeti, három olyan körülmény hívja ki a figyelmünket, mi a tógazdaságot veszélyezteti, avagy hátráltatja, a miért azok ellen védekezni okvetlenül és minden körülmények között szükséges. Az egyik a tó túlnépessé válása, a másik a halak telelésével járó kockázat, a harmadik pedig az értékesítés körüli akadályok.

A tó egy kat. holdjára átszámítva az tűnik ki, hogy a tó évi termése a lefolyt négy év alatt 88.9—99.7 kgr. között mozog. Ám ez a termés egyes jó talaju és intenzíven kezelt tógazdaságok terméséhez mérten is oly jelentékeny, hogy szinte bizonyos, miszerint a palicsi tó ezidőszori népessége elérte a megengedhető legnagyobbat s hogy azon túl menni veszedelmes.

Ezt igazolandó, tartsuk szem előtt, hogy éppen úgy, mint a gazdaságilag mivelt földre, a vízre nézve is áll, hogy a termőképesség nem korlátlan valami. Amikor tehát a természetes haltáplálékról esik szó, nem lehet kétséges, hogy minden vízben csakis egy bizonyos számú halat lehet kellően táplálni. Ha a népesség ennél kisebb, a táplálék felhasználatlanul marad, ellenben, ha nagyobb a kellőnél, a akkor a halak éheznek s ennek folyamánként elsatnyulnak, más szóval a husminőség dolgában hanyatlanak. A terület minősége és az állatlétszám között szoros kapcsolat áll tehát fenn, ugyannyira, hogy a tógazdaság sikere jó részt attól függ, mennyire képes a gazda ezt a létszámot megközelíteni és a halak fejlődése alatt biztosítani.

(Folyt. köv.)

Gabonatözsde.

Budapesti gabonatözsde.

Buza ma jól volt kinalva és eikelt 25000 métermázsa változatlan nyugodt áron.

Rozs nékány fillérrel olcsóbb, tenger visszamenő, zab és árpa változatlan.

A haláridő üzlet ma is nyugodt volt kevés forpalom mellett.

Rozs néhány fillérrel olcsábbodott, a többi cikk változatlan volt.

	Kezdete	Változás
Buza okt.-re	770	769—768
Buza	—	—
Buza apr. 1904	—	—
Rozs okt.-re	664	663—662
Rozs	—	—
Rozs áprilisra	—	—
Zab okt.-re	548	549—548
Zab	—	—
Zab áprilisra	—	—
Tengeri okt.-re	—	—
Tengeri	—	—
Tengeri máj. 1904	515	516—515
Repce	—	—
Repce aug.	11.75	11.75—11.85

Felelős szerkesztő:

VAJDA JÓZSEF

22841/903. szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa ezennel közhirrre teszi, hogy az állami méneknek az 1904. évi fedeztetési idény-

re az élelem szállítása **f. évi deczember hó 6-án d. e. 10 órakor** a gazdasági ügyosztály hivatalos helyiségében nyilvános árlejtés útján vállalatba fog adatni.

Árlejtezni szándékozók tartoznak 100 korona bánatpénzt az árlejtés megkezdése előtt az árlejtező bizottság előtt lefizetni, egyéb árlejtési feltételek pedig a gazdasági ügyosztály hiv. helyiségében megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1903. évi november hó 28-án.

A városi tanács.

Hirdetmény.

Alulirott részvénytársaság igazgatósága közhirrre teszi, hogy az alapszabályok 7. §-a értelmében 1903 évi deczember hó 6-én d. u. 3 órakor Antunovics Máté kir. körjegyző ur irodájában 20 drb elsőbbségi kötvény kisorsoltatni fog.

Szabadkán, 1903. deczember hó 1.

Első szabadkai géptéglá és csementárú gyár részvénytársaság.

Önkéntes árverési hirdetmény.

Neumann Simonné szül. Vojnics Borbála valamint Rohonczy Lőrincz, Rohonczy Szilárdka férj. Vojnits Sándorné és Rohonczy Elemér közös tulajdonát képező és a szabadkai 11500. sz. tkvi betétben felvett 527. hrsz. I. kör (Nemzeti szálloda mögött) 274 □ ölnyi építőhely, valamint ugyanezen tkvi betétben 7497/2 és 7499/1 hrsz. szegedi szőlőben (a vasuti teherpályaudvar mellett) levő 1497 □ ölnyi szőlőterület a rajta levő lakházzal együtt nyilvános önkéntes árverés útján a legtöbbet ígérőnek eladatni fog.

Ezen árverés megtartására határnapul **1903. évi deczember hó 6-ik napjának délelőtt 10 órája** tüzetik ki, Szabadkán I. kör Szerdahelyi-utca 11. szám alatti házhelyre.

Kikiáltási ár a házhelyre 10,000 kor. a szőlőre 4200 kor., de ezen ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatnak. Jogában áll azonban bármelyik tulajdonosnak szinten részt venni az árverésen, s amennyiben az árverezők által megajánlott legmagasabb vételért valamelyik társtulaj-

donos is megadja az elsőbbség a társtulajdonost illeti meg.

Árverezni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt tulajdonosok megbízottja kezeihez, aki az árverést vezetni fogja a kikiáltási ár 10% -át vagyis a házhelyre 1000 kort, a szőlőre 240 kort készpénzben bánatpénzzel letenni.

A megtartandó árverés ellen osakis utóajánlatot lehet a megbízottnál beadni és pedig az árverés határnapjától számítandó 8 napon belül és a leütött vételárnál legalább 10%-kal magasabb vételárra kell ígéretet tenni.

Ha az árverés ellen 8 nap alatt ily utóajánlat nem adatnék be, az árverési vevő részére a társtulajdonosok a végleges szerződést további 8 nap alatt a vételár hátralék lefizetése ellenében kiadni tartoznak. A birtok is ezen időben fog a vevőnek átadatni.

Az eladás tehermentes és az átíratási költségeket az eladók viselik, az adás-vétel utáni illetekeket azonban kizárólag a vevő tartozik fizetni.

Ha az árverési vevő fizetési kötelezettségének eleget nem tesz, bánatpénzét teljesen elveszti.

Okl. tanítónő

alapos oktatást ad elemi-polgári isk. tantárgyakból. Magán tanulókat sikeresen készít elő vizsgára.

Czim: a kiadóhivatal.

Kérjük a cégre ügyelni!

Legnagyobb választék kész férfi és gyermek ruhákban

Földes Samu és Társánál

Szabadkán

Főtér, Vermes palota.

Legolcsóbb árak az őszi idényre:

Őszi gyermek öltöny . . . 6.— kor.

Őszi gyermek felöltő vagy

téli kabát 9.— kor.

Őszi férfi öltöny 17.— kor.

Őszi férfi felöltő, téli ka-

bát vagy Ulster 19.— kor.

Őszi nadrág, szövet 6.— kor.

vagy Kamgarnból, minden szín és

nagyságban, jó minőségű szövetből,

felelősség mellett!

Gyors elszakadás esetén azonnal másik u

ruhával kicseréljük!

Kérjük a cégre ügyelni

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Elegáns kalapok, nyakkendők, botok, gallér és kézelők, keztyűk, harisnyák, Jehérműek és sport cikkek dús választékban.

==== Különlegességek női bluzokban. ====

EISLER IZSÓ

férfi és női divatruházában

Szabadkán, főtér.